

Reprezentatívnosť európskych organizácií sociálnych partnerov: odvetvie spracovania dreva

Zhrnutie

Úvod

Cieľom tejto štúdie je poskytnúť informácie potrebné na podporu odvetvového sociálneho dialógu v odvetví spracovania dreva. Cieľom série štúdií nadácie Eurofound o reprezentatívnosti je určiť relevantné vnútroštátne a nadnárodné organizácie sociálnych partnerov v oblasti vzťahov medzi sociálnymi partnermi vo vybraných odvetviach. Na dosiahnutie týchto cieľov sa v štúdií na určenie relevantných vnútroštátnych organizácií sociálnych partnerov v odvetví spracovania dreva používa prístup zhora nadol (s uvedením členov patriacich do európskych združení) a prístup zdola nahor prostredníctvom siete európskych dopisovateľov nadácie Eurofound. Vnútroštátna odvetvová organizácia je zahrnutá do tejto štúdie, ak: sa buď riadne zúčastňuje na kolektívnom vyjednávaní v danom odvetví a/alebo je členom európskeho združenia podnikov alebo pracovníkov v danom odvetví zo zoznamu - spravovaného Komisiou - európskych organizácií sociálnych partnerov, s ktorými sa majú viesť konzultácie podľa článku 154 ZFEÚ, a/alebo ktorá sa zúčastňuje na európskom sociálnom dialógu v danom odvetví.

Vymedzenie odvetvia

Na účely tejto štúdie je odvetvie spracovania dreva vymedzené z hľadiska štatistickej klasifikácie ekonomických činností v Európskej únii (NACE), aby sa zabezpečila nadnárodná porovnateľnosť zistení. Konkrétnejšie spracovanie dreva je vymedzené tak, že zahŕňa NACE (Rev. 2) 16. Patria sem tieto činnosti:

- 16.1 Pilovanie a hobľovanie dreva;
- 16.2 Výroba výrobkov z dreva, korku, slamy a prúteného materiálu.

Ekonomické súvislosti

Podľa prieskumu pracovných síl v EÚ (EU-LFS) za rok 2014 je v odvetví spracovania dreva v členských štátoch EÚ zamestnaných celkovo menej než 1,5 mil. zamestnancov, pričom 83 % z nich sú muži. Väčšina

pracujúcich v tomto odvetví sú zamestnanci na plný pracovný úväzok v malých podnikoch s menej než 10 zamestnancami. Toto odvetvie zaznamenáva úpadok sčasti v dôsledku pretrvávajúceho poklesu dopytu po drevených výrobkoch a sčasti v dôsledku nízkej úrovne investícií, vysokých nákladov a konkurencie dovozu. Odvetvie ovplyvnila aj hospodárska kríza a od roku 2008 úroveň zamestnanosti klesá.

Zastúpenie záujmov na vnútroštátnej úrovni

Odborové zväzy

Vo viac než polovici členských štátov EÚ prevláda v odvetví spracovania dreva pluralistický asociačný systém. V 27 členských štátoch EÚ (Malta nemá žiadny odborový zväz v danom odvetví) bolo určených celkovo 62 odborových zväzov v danom odvetví. V 11 krajinách bol zaznamenaný len jediný odvetvový odborový zväz, dva zväzy v piatich krajinách a tri zväzy v piatich krajinách, zatiaľ čo šesť krajín uvádza štyri alebo viac odvetvových odborových zväzov, čo poukazuje na fragmentované prostredie.

Pokiaľ ide o hustotu členskej základne odborových zväzov, miera hustoty odborových zväzov v danom odvetví je dostupná len v prípade 27 zo 62 odvetvových odborových zväzov. Aj keď sa situácia medzi krajinami a odborovými zväzmi značne líši, zo štatistických údajov vyplýva, že viac než polovica odborových zväzov s dostupnými informáciami sa vyznačuje nízkou alebo veľmi nízkou hustotou členskej základne odborových zväzov v danom odvetví (menej ako 10 %).

Organizácie zamestnávateľov

Na strane zamestnávateľov bolo v 25 členských štátoch Európy (v Bulharsku, na Malte a v Poľsku nie sú zaznamenané žiadne organizácie zamestnávateľov v danom odvetví) zaznamenaných 50 organizácií zamestnávateľov v danom odvetví. V desiatich krajinách sa zaznamenala len jedna organizácia zamestnávateľov, v deviatich krajinách sa

nachádzajú dve, v štyroch krajinách sú tri a dvoch krajinách sú to štyri organizácie alebo viac.

Pokiaľ ide o hustotu členskej základne organizácií zamestnávateľov, miera účasti v danom odvetví je nízka, len jediná organizácia má v prípade podnikov hustotu členskej základne v danom odvetví vyššiu ako 50 %. Ak sú dostupné informácie pre oba druhy hustoty (28 prípadov), hustota členskej základne odvetvových organizácií v prípade podnikov býva spravidla nižšia než hustota členskej základne v prípade zamestnancov. Tak je tomu v 21 prípadoch z 28 a mohlo by to naznačovať, že v prípade väčších podnikov je mierne vyššia tendencia vytvárať združenia v porovnaní s menšími podnikmi.

Kolektívne vyjednávanie

V desiatich z 20 krajín s dostupnými údajmi sa zaznamenala vysoká miera pokrytia kolektívnym vyjednávaním, viac než 80 %; v troch krajinách je zaznamenaná miera pokrytia kolektívnym vyjednávaním od 50 % do 70 %; v piatich krajinách je zaznamenaná veľmi nízka miera pokrytia kolektívnym vyjednávaním – menej než 15 %. A napokon, žiadne odvetvové kolektívne vyjednávanie nemajú Estónsko a Malta. Najsilnejším faktorom, ktorý vysvetľuje vysokú mieru pokrytia kolektívnym vyjednávaním v jednotlivých krajinách je prevaha vyjednávaní zahŕňajúceho viacerých zamestnávateľov. Podobne, prevaha vyjednávaní zahŕňajúceho jedného zamestnávateľa vysvetľuje najnižšiu mieru pokrytia.

Zastúpenie záujmov na európskej úrovni

Európska federácia zamestnancov stavebného a drevárskeho priemyslu (EFBWW) má 34 priamych členov v 25 posudzovaných členských štátoch a 31 z nich sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednávaní v danom odvetví.

Konfederácia CEI-Bois má 19 priamych členov v 16 krajinách a 16 z nich sa zúčastňuje na kolektívnom vyjednávaní v danom odvetví.

Kritériá reprezentatívnosti

Podľa rozhodnutia Komisie pripojeného k oznámeniu (KOM(98)322 v konečnom znení) organizácie, ktoré sú oprávnené na to, aby sa s nimi viedli konzultácie:

- a) (...) vzťahujú sa k špecifickým odvetviám alebo kategóriám a sú organizované na európskej úrovni;
- b) (...) skladajú sa z organizácií, ktoré samotné sú neoddeliteľnou a uznanou časťou štruktúr sociálnych partnerov členských štátov a môžu rokovať o dohodách a ktoré zastupujú niekoľko členských štátov; c) (...) majú primeranú štruktúru na zabezpečenie ich účinnej účasti na práci výborov.

Tretie kritérium reprezentatívnosti na európskej úrovni sa týka schopnosti organizácií rokovať v mene ich členov a vstupovať do zmluvných vzťahov vrátane

uzatvárania dohôd (článok 155 ZFEÚ), t. j. schopnosť prijímať záväzky za seba aj za svojich členov z jednotlivých krajín.

Organizácie EFBWW a CEI-Bois túto záležitosť upravili v „Memorande o porozumení o účasti na sociálnom dialógu“ (17. júna 1994). Podľa článku 2 memoranda „obe strany postupujú na základe predpokladu, že konečné a/alebo záväzné vyhlásenia schvália ich príslušné členské organizácie predtým, ako sa budú verejne používať“.

Na základe toho EFBWW a CEI-Bois majú ad hoc mandát rokovať v mene svojich členov, avšak predtým, ako prijmú záväzné vyhlásenie, musia konzultovať so svojimi členskými organizáciami.

Ostatné organizácie na európskej úrovni

Z preskúmania členskej základne vnútroštátnych odborových zväzov zahrnutých do štúdie vyplýva, že existuje len jediná európska organizácia uvedená v tomto dokumente, ktorá zahŕňa minimálne tri krajiny: odborový zväz IndustriAll European Trade Union (IndustriAll) – zahŕňa šesť krajín. Prítomnosť tejto organizácie odzrkadľuje skutočnosť, že dochádza k prekrytiu oblastí mnohých odborových zväzov, keďže táto organizácia netvrdí, že by sa zameriavala na prítiahnutie združení z odvetvia spracovania dreva.

Z podobného prehľadu členskej základne vnútroštátnych združení zamestnávateľov/ združení podnikov vyplýva, že niektoré majú odlišné európske združenia, iné než je CEI-Bois: Európska panelová federácia (European Panel Federation, EPF), Európska federácia výrobcov nábytku (European Furniture Manufacturers Federation, UEA) a Európska konfederácia nábytkárskych odvetví (EFIC). Na základe prístupu zdola nahor tieto európske organizácie sú prítomné nasledovne: EPF v troch krajinách, UEA v štyroch krajinách a EFIC v šiestich krajinách. Federácia EPF je pobočkou CEI-Bois a UEA a EFIC sú aktívne v oblasti výroby nábytku, ktoré nespadá do odvetvia spracovania dreva.

Záver

Z analýz odvetvia spracovania dreva v krajinách EÚ-28, ktoré boli realizované prístupmi zhora nadol a zdola nahor, vyplýva, že EFBWW na strane zamestnancov a CEI-Bois na strane zamestnávateľov by sa mali považovať za najvýznamnejších zástupcov zamestnávateľov a zamestnancov v rámci odvetvia na úrovni EÚ.

Ďalšie informácie

Správa *Representativeness of the European social partner organisations: Woodworking sector* (Reprezentatívnosť európskych organizácií sociálnych partnerov: odvetvie spracovania dreva) sa nachádza na stránke: <http://eurofound.europa.eu/observatories/eurwork/comparative-information/representativeness-of-the-european-social-partner-organisations-woodworking-sector>

V prípade záujmu o ďalšie informácie sa obráťte na pani Camilla Galli da Bino, úradníčku pre informácie, na adrese: gdb@eurofound.europa.eu